

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/42029,Konferencja-O-wolna-wies-i-wolna-Polske-35-rocznica-powstania-Ogolnopolskiego-Ko.html>
03.03.2026, 07:23

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników – Kraków, 5 października 2017

05.10.2017

5 października 2017 obradowała w Krakowie konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników.

Celem konferencji było przypomnienie działalności Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników – najważniejszej konspiracyjnej organizacji środowisk rolniczych, powstałej po wprowadzeniu stanu wojennego i delegalizacji NSZZ Rolników Indywidualnych.

OKOR zainaugurował swą działalność 35 lat temu, 15 sierpnia 1982 r., podczas tajnego spotkania na terenie parafii pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Krakowie-Bieżanowie. Oprócz inicjatora spotkania, Józefa Teligi, kierownictwo komitetu tworzyli Józef Baran oraz Wieńczysław Nowacki.

Głównym celem działania OKOR było dążenie do odzyskania przez Polskę niepodległości. W deklaracji programowej nie tylko stwierdzano, że istnieje potrzeba tworzenia niezależnego ruchu społecznego, ale też wzywano wszystkich rolników do stosowania wobec władzy biernego oporu, zachęcano do organizowania pomocy charytatywnej i pomocy w pracach polowych dla rodzin osób internowanych i uwięzionych działaczy chłopskich, nawoływano do poparcia solidarności robotniczej w organizowaniu ruchu oporu, poprzez podejmowanie wspólnych akcji protestacyjnych, drukowanie i kolportowanie ulotek, zbiórkę funduszy oraz tworzenie wspólnej struktury organizacyjnej.

OKOR prowadził aktywną działalność. Wydawał dwa pisma centralne, „Solidarność Rolników” oraz „Żywią i Bronią”, a także kilka pism regionalnych. Współpracował z podziemną „Solidarnością”, organizował pielgrzymki na Jasną Górę, wyjazdy na spotkania z Janem Pawłem II podczas pielgrzymek do Polski.

OKOR zawarł też porozumienia o współpracy z Solidarnością Walczącą, Liberalno-Demokratyczną Partią „Niepodległość”, a później także z Grupą Polityczną „Samostanowienie”. W myśl zawartych porozumień wszystkie cztery organizacje miały stać się podstawą do zbudowania szerszej płaszczyzny nurty niepodległościowego.

Mimo znacznego dorobku i ważnego miejsca na mapie opozycji lat 80. OKOR pozostaje w cieniu innych organizacji, jego historia nie jest powszechnie znana. Przygotowana przez krakowski IPN konferencja ma za zadanie przypomnieć historię i działaczy rolniczej konspiracji.

Konferencję otworzyli dr Mateusz Szpytma, Zastępca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej oraz

dr hab. Filip Musiał, Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie.

W pierwszej części konferencji przedstawiona została działalność OKOR na szczeblu centralnym. Referat na temat powstania i działalności OKOR w prasie podziemnej i materiałach Służby Bezpieczeństwa wygłosił Andrzej W. Kaczorowski, natomiast o współpracy OKOR z Porozumieniem Prasowym „Solidarność Zwycięży” mówił Andrzej Malik. Z kolei dr Antoni Kura w swoim referacie omówił stanowisko Kościoła wobec pracy ludzkiej na roli w kontekście spotkania św. Jana Pawła II z rolnikami w Tarnowie 10 czerwca 1987 r.

Druga część konferencji poświęcona była zagadnieniom szczegółowym, związanym z działalnością OKOR w wybranych regionach kraju. Dr Mateusz Szpytma mówił o opozycji na wsi krakowskiej, natomiast o rolniczej „Solidarności” w województwie przemyskim opowiedział Artur Brożyniak, w regionie świętokrzyskim – dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki, a na Lubelszczyźnie – dr hab. Eugeniusz Wilkowski. Natomiast Wojciech Gonera przedstawił działania SB wobec rodziny Bartoszcze.

W ostatniej, trzeciej części konferencji, głos zabrali czołowi działacze OKOR. Panel dyskusyjny z udziałem Józefa Barana, Piotra Hlebowicza, Wieńczysława Nowackiego i Janusza Szkutnika poprowadził dr Mateusz Szpytma.

Koordynatorami konferencji są dr Cecylia Kuta oraz dr Michał Wenklar.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

O WOLNĄ WIEŚ I WOLNĄ POLSKĘ

**35. rocznica powstania
Ogólnopolskiego
Komitetu Oporu Rolników**

Organizator:

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Patronat medialny:

DZIENNIK POLSKI

TVP
HISTORIA

RADIO
KRAKÓW
1921-2017

KONFERENCJA NAUKOWA

**5 października 2017 r.
(czwartek)**

**Centrum Edukacyjne „Przystanek Historia”
ul. Juliana Dunajewskiego 8**

Program konferencji

Otwarcie konferencji – 10.00

dr Mateusz Szpytma (Zastępca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej)

Część I 10.15 – 11.15

Prowadzenie: dr Michał Wenklar (IPN Kraków / Akademia Ignatianum)

- Andrzej W. Kaczorowski – *Powstanie i działalność OKOR 1982–1984 w prasie podziemnej i materiałach SB*
- Andrzej Malik – *Współpraca Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników z Porozumieniem Prasowym „Solidarność Zwycięży”*
- dr Antoni Kura (Akademia Ignatianum) – *Kościół wobec pracy ludzkiej na roli. Spotkanie św. Jana Pawła II z rolnikami w Tarnowie 10 czerwca 1987 roku*

Przerwa 11.15 – 11.35

Część II 11.35 – 13.15

Prowadzenie: dr Cecylia Kuta (IPN Kraków)

- dr Mateusz Szpytma (IPN) – *Podziemie i opozycja na wsi krakowskiej 1982–1989*
- Artur Brożniak (IPN Rzeszów) – *„Solidarność” rolnicza w konspiracji w woj. przemyskim w latach 1982–1988*
- dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki (IPN Kraków, Delegatura w Kielcach) – *Rolnicza „Solidarność” w regionie świętokrzyskim 1980–1989. Wybrane problemy*
- dr hab. Eugeniusz Wilkowski (Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej) – *Struktury podziemnej „Solidarności” rolniczej na Lubelszczyźnie w latach 1982–1989*
- Wojciech Gonera (Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Inowrocławiu) – *Działania Służby Bezpieczeństwa wobec rodziny Bartoszcze (1981–1989)*

Przerwa 13.15 – 13.45

Panel dyskusyjny 13.45 – 15.45

Z udziałem działaczy OKOR: Józefa Barana, Piotra Hlebowicza, Wierczyśława Nowackiego, Janusza Szkutnika.
Prowadzenie: dr Mateusz Szpytma (IPN)

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Krakowie

www.ipn.gov.pl

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników

Konferencja „O wolną wieś i wolną Polskę”. 35. rocznica powstania Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników